

NÉV:..... neptun kód:.....

A feladatokat önállóan, meg nem engedett segédeszközök használata nélkül oldottam meg:

Olvasható aláírás:.....

Kedves Kolléga! **A kitöltést a név és aláírás rovatokkal kezdje!** Az alábbi kérdésekre a válaszokat - ahol lehet - mindig a feladatlapon adja meg! A feladatok megoldása során a részletes kidolgozást nagyfeladatonként, ha szükséges külön papíron végezze, (egyértelműen jelölje, hogy melyik lap melyik feladathoz tartozik, a papírra már a kezdetkor írja rá a nevét és neptun kódját) és ezeket a papírokat is adja be a dolgozatával! A kérdésekre a táblázatok vagy a pontozott vonalak értelemszerű kitöltésével válaszoljon, hacsak külön másként nem kérjük. **Mindenütt a legegyszerűbb megoldás éri a legtöbb pontot.** Jó munkát!

E:
F1:
F2:
F3:
Σ :

Ellenőrző kérdések (27p)

E1. Konvertálja az alábbi számokat a kért formátumra! (3p)

kiinduló formátum	konvertálandó szám	kért formátum	konvertált szám
6 bites 2-es komplement	101101	8 bites 2-es komplement	11101101
decimális	1642	BCD (16 bites)	0001 0110 0100 0010
Fixpontos decimális	3.25	8 bites fixpontos 2-es komplement, 2 db 2-edes jegy	0011.0100

E2. Adja meg, a Boole algebra disztributív tulajdonságának 2 félé alakját 2 változóval! (2p)

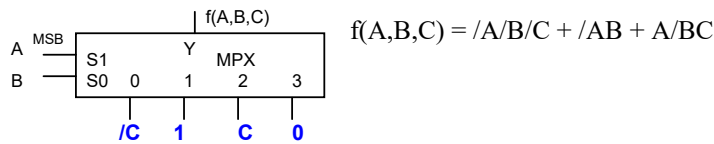
..... **$A(B + C) = AB + AC$** ..... **$A + (BC) = (A + B)(A + C)$** .....

E3. (2p) Megadtuk egy ismert funkcionális elem Verilog leírásának egy jellemző részletét. Adja meg a funkcionális elem nevét! (2p)

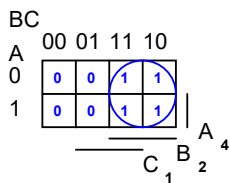
wire s, e; wire [1:0] O;

assign O[1] = s&e; assign O[0] = ~s&e; neve:.....**1/2-es engedélyezhető dekóder**.....

E4. A felrajzolt multiplexerrel az alábbi 3 változós logikai függvényt kell megvalósítani. Kösse rá a multiplexer bemeneteire a megfelelő jeleket és konstansokat a következők közül: C, /C, 0, 1! (Írja oda a megfelelő jelneveket!) (2p)

E5. Alább megadtunk egy F(A,B,C) logikai függvény Verilog leírását. Végezze el az alábbi feladatokat! (C az LSB)

assign F = ({A,B,C}>3'b001) & ({A,B,C}<3'b100) | ({A,B,C}>3'b101);

b. Töltse ki a függvény Karnaugh tábláját! (2p)

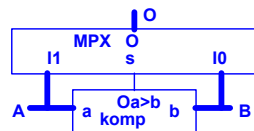
c. Adja meg a függvény egyszerűsítetlen SOP alakját Verilog logikai kifejezésként! (1p)

assign F = ~A&B&~C | A&B&~C | ~A&B&C | A&B&C;.....

d. Adja meg a függvény legegyszerűbb SOP alakját Adja meg a függvény egyszerűsítetlen SOP alakját Verilog logikai kifejezésként!! (1p)

assign F = ...B**;**.....

E6. a. Rajzolja le egy olyan logika blokkvázlatát tanult funkcionális elemekkel, amely a bemenetére érkező A[3:0], B[3:0] előjel nélküli 4 bites számok közül a nagyobbat teszi a 4 bites O[3:0] kimenetére! (2p)

b. Adja meg a fenti logika Verilog leírását! (2p) assign O = (A > B) ? A : B; .....

E7. Röviden írja le, mi történik egy szubrutin meghívásakor a MiniRISC CPU esetén! (2p)

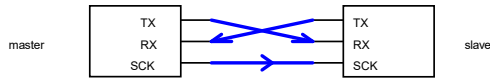
1. ....**A STACK-re kerül a következő utasítás címe.** 2. ....**Elugrik a szubrutin címére.**

E8. Melyik tanult kombinációs funkcionális elem Verilog leírását adtuk meg alább? (1p)

wire [3:0] In0, In1, Y; wire s;	assign Y = In0 & {4{~s}} In1 & {4{s}};
------------------------------------	--

funkcionális elem neve: .....**2/1-es 4 bites busz multiplexer** .....

E9. Rajzolja le hogyan kell összekötni egy USRT mestert egy USRT slave-vel! Rajzolja be a jelek irányát is nyíllal! (2p)

E10. Mely állítások igazak és melyek hamisak? Jelölje **+ -al az igaz, --al a hamis** állításokat! (5p)

1.	Csak NOR kapukkal és a 0 logikai konstanssal minden logikai függvény megvalósítható.	+
2.	Egy D flip-flopból egyetlen EXOR kapuval 1 bites engedélyezhető számláló készíthető.	+
3.	Az aszinkron RAM-ok az /WR alacsony szintje alatt írják be az adatot.	+
4.	Az processzorhoz a perifériától érkező interrupt kérés mindig érvényre jut.	-
5.	A MiniRISC processzor 3 regiszter címes architektúrával rendelkezik.	-

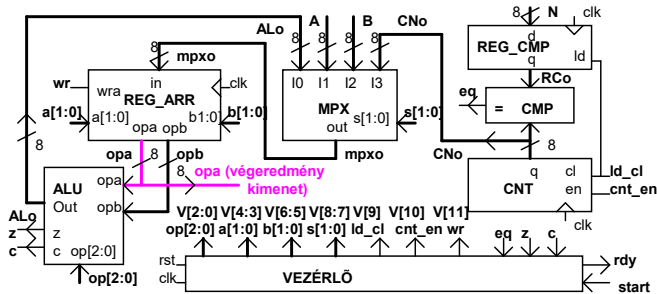
Feladatok:

F1. (13p) Adott egy FSM az alábbi **kódolt állapotgráffal**. Végezze el az alábbi feladatokat!

<p>//A konstans és változó deklarációk localparam [1:0] A = 2'b00, B = 2'b01, C = 2'b10, D = 2'b11; reg [1:0] state; reg [1:0] next_state; a. Mealy vagy Moore modell szerint működik? (1p) ...Mealy.....</p> <p>b. Adja meg az állapotregiszter Verilog leírását! //Állapotregiszter (2p) always@(...posedge clk.....) if (rst) state <= ...A;..... else state <= ...next_state;.....</p>	<p>c. //Next_state logika (6p): always@(...*.....) case (state) A: next_state <=...B; B: next_state <= C; C: if(x) next_state <= D; . else next_state <= A; D: next_state <= A; default: next_state <= A; endcase</p> <p>d. Az FSM kimenete az állapotkód és a z változó. Adja meg a z kimenet Verilog leírását! Elkezdjük, folytassa! (2p) wire z; assign z = (state ==C)& ~x (state ==D); z = state[1] &~x state[1]&state[0] ;</p>
--	--

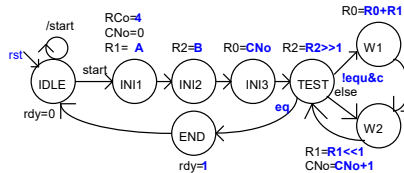
e. Az automata bemenetére x=0-át adunk folyamatosan. Milyen ismert funkcionális elemnek megfelelően viselkedik az FSM? Adja meg a nevét és tulajdonságait! (2p)
 ...**számláló, modulusa 3, törölhető**.....

F2. (17p) Funkcionális blokkvázlatával (adatstruktúra + vezérlő) adott egy a bemenő adatokkal többféle művelet elvégzésére alkalmas számító modul. Az adatstruktúra **3 db 8 bites adat bemenettel** rendelkezik: **A, B, N** (előjel nélküli számok). Az aritmetikai logikai egység (ALU) 8 műveletet tud elvégezni az **opa** és **opb** operandusokkal az alább megadott táblázat szerint. Az **elvégezendő művelet** az ALU **op[2:0]** bemenetén állítható be. **Shiftelés esetén a belépő bit 0.** A **művelet eredményét** az Out (**ALo**) kimenet adja. Az ALU z kimenet 1 értéke jelzi, ha a művelet eredménye 0. A c kimenet összeadás esetén a túlszorzulást, kivonás esetén a negatív eredményt, shiftelés esetén a kilépő bit értékét jelzi. A **REG_ARR** egy **4 regiszter** tartalmazó regiszter tömb. Ennek **opa** kimenetén az a[1:0]-al kiválasztott sorszámú regiszter tartalma jelenik meg, ha a[1:0]=i, akkor Ri. Az adat beírását wra=1 (wr) engedélyezi és az in bemenetere kiválasztott adat az a[1:0]-al kiválasztott regiszterbe íródik az órajelre. Az **opb** kimenetén a b[1:0]-al kiválasztott regiszter tartalma jelenik meg, ha b[1:0]=i, akkor Ri. A **REG_ARR** bemenetere kerülő adat az MPX multiplexer s[1:0] bemenetével választható ki. A **CNT** (CNo) egy törölhető (**ld_cl**), engedélyezhető (**cnt_en**) felfele számláló. Ehhez kapcsolódik a **CMP** komparátor, melynek másik adatát a **REG_CMP** (**RCo**) tölthető (**ld_cl**) regiszter adja, **eq=(RCo == CNo)**. Az adatstruktúra **kimenete az opa**, egy elvégzett számítási feladat végeredményét itt kell megjelentetni. A vezérlőt az egy órajel hosszú **start** parancs indítja. A vezérlő az adatstruktúrát a **V[11:0]** vezérlő jelekkel működteti. A működése közben figyelni képes az adatstruktúrából jövő **z**, **c** és **eq** feltétel jeleket. Egy számítási feladat elkészültét 1 órajel hosszú **rdy** státus jellel kell jeleznie. Az eredménynek meg kell maradnia a következő start jelig. **Az aktuális művelet szempontjából** érdektelen vezérlő jelek értékét 0-kell választani. Így, ha az eredményt az **R0** regiszterben kérjük, akkor a vezérlő regiszterművelet nélküli állapotaiban az opa (eredmény kimenet) automatikusan az **R0** tartalma lesz.

- a. (6p) Készítse el a fenti adatstruktúra műveleteinek felhasználásával egy 4 bites szorzó HLSM diagramját! A szorzást az LSB-vel kell kezdeni. A gráfot felrajzoltuk, adja meg az állapotokhoz tartozó műveleteket és a hiányzó állapotátmeneti feltételeket! A szorzandó az A bemeneten van, ezt az R1 regiszterben tárolja el. A szorzó a B bemeneten, ezt az R2 regiszterben kell tárolni. A ciklusváltozóról se feledkezzen meg! A végeredményt az R0 regiszterben állítsa elő! R0-ba azonban kezdetben 0-t kell írni. (Hogy lehet ezt megoldani?)

ALU funkció vezérlés: op[2:0]	ALU out (Alo)	z=1, ha	c=1, ha
000	opa + opb	Alo==0	átvitel van
001	opa - opb	Alo==0	a-b < 0
010	opa << 1	Alo==0	a[7]
011	opb >> 1	Alo==0	b[0]
100	opa & opb	Alo==0	Soha
101	opa opb	Alo==0	Soha
110	opa ^ opb	Alo==0	Soha
111	opb	Alo==0	Soha

	rdy	wr	cnt_en	ld_cl	s[1:0]	b[1:0]	a[1:0]	op[2:0]
rdy,V[11:0]	xxx	11	10	9	8 7	6 5	4 3	2 1 0
IDLE	0	0	0	0	0 0	0 0	0 0	0 0 0
INI1	0	1	0	1	0 1	0 0	0 1	0 0 0
INI2	0	1	0	0	1 0	0 0	1 0	0 0 0
INI3	0	1	0	0	1 1	0 0	0 0	0 0 0
TEST	0	1	0	0	0 0	1 0	1 0	0 1 1
W1	0	1	0	0	0 0	0 1	0 0	0 0 0
W2	0	1	1	0	0 0	0 0	0 1	0 1 0
END	1	0	0	0	0 0	0 0	0 0	0 0 0

- b. (6p) Készítse el a vezérlést, adja meg az egyes állapotokban a rdy és V[11:0] vezérlő jelek értékét (0, 1)!

- d. (6p) Valósítsa meg az ALU-t Verilog nyelven, az ALU működési táblázata alapján! A flag-ek megvalósításától most eltekintünk.

module ALU(input [2:0]op, input[7:0] opa, opb, output reg [7:0] Out, output z, c);

always @(*)

case (op)

3'o0: Out <= opa + opb;

3'o1: Out <= opa - opb;

3'o2: Out <= opa << 1;

3'o3: Out <= opa >> 1;

3'o4: Out <= opa & opb;

3'o5: Out <= opa | opb;

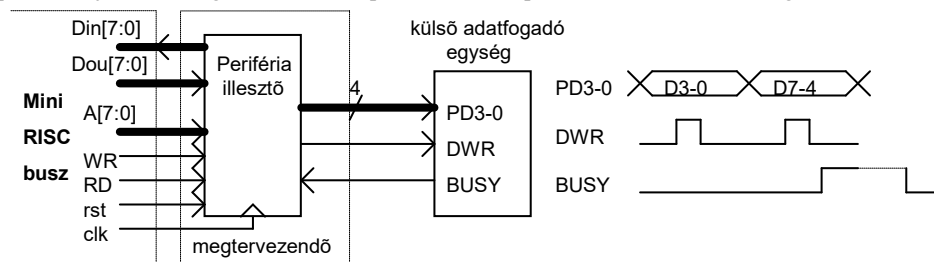
3'o6: Out <= opa ^ opb;

3'o7: Out <= opb;

endcase

endmodule

F3(17p) Egy külső adatfogadó egységet kell kezelni a MiniRISC processzorhoz illesztett logika segítségével. A külső egység 4 bites részletekben képes 8 bites adatokat fogadni a PD3-0 adatvonalain. Egy BUSY jellel jelzi, amikor nem képes adat fogadására. A 8 bites adat beírása két DWR impulzussal történik. Az alsó 4 bitjet az első DWR, felső 4 bitjet a második DWR impulzus lefutó éle írja be. A 2. DWR hatására a BUSY jel 1-be áll, amíg a periféria újabb adat fogadására nem képes. A DWR impulzus minimális hossza legalább 1 MiniRISC Tclk.

Ehhez a külső egységhez kell periféria illesztő logikát tervezni a MiniRISC buszra (A[7:0], Din[7:0], Dou[7:0], RD, WR, IRQ, clk, rst). A periféria illesztő parancs regiszterrel (PR), státuszregiszterrel (SR) és egy adatregiszterrel (DR) rendelkezik. A DWR impulzus előállítására a parancsregiszter beíró jelét használjuk (DWR = PR_wr, a kiírt adat értéke lényegtelen). A periféria BUSY jelének aktuális értéke a státuszregiszter D0 bitjén olvasható be, a többi bit értéke a beolvasáskor bármi lehet. Az 4 bites adatot az illesztő adatregiszterének alsó 4 bitjére kell kiírni, a felső 4 bit értéke tetszőleges lehet. Az adat regiszter visszaolvasható.

A periféria báziscíme 0xD0. A programozói felülete a következő:

funkció	Cím	D7 D6 D5 D4 D3 D2 D1 D0	olvasható/írható
Parancs regiszter PR	Báziscím +0	x x x x x x x x	W (PR_wr)
Státusz regiszter SR	Báziscím + 1	x x x x x x x BUSY	R (SR_rd)
Adat regiszter DR	Báziscím + 2	x x x x PD3 PD2 PD1 PD0	W/R (DR_wr, DR_rd),

- a. Tervezze meg Verilog nyelven a periféria parancs regiszterbe írást engedélyező **PR_wr**, a státusz regiszter és az adatregiszter olvasását engedélyező **SR_rd** és **DR_rd** jeleit, továbbá a kimeneti adatregiszter írását engedélyező **DR_wr** jelet! (6p)

```
parameter base_addr = ...8'HD0;..... // a periféria kezdőcíme
assign psel = ...(base_addr >> 2) == (A >> 2);..... // aktív, ha a periféria címtartományához fordul a
processzor
assign PR_wr = ...psel & (A[1:0] == 2'b00) & WR;.....
assign SR_rd = ...psel & (A[1:0] == 2'b01) & RD;.....
assign DR_rd = ...psel & (A[1:0] == 2'b10) & RD;.....
assign DR_wr = ...psel & (A[1:0] == 2'b10) & WR;.....
```

- b. Adja meg Verilog nyelven az adatregiszter leírását! Az adatregiszter 4 bites, a **Dou[3:0]** íródik bele, ha a **DR_wr** jel aktív. Az **rst** jel törlő. Elkezdjük, folytassa! (2p)
- c. Adja meg Verilog nyelven a státusz regiszter és adat regiszter visszaolvasásához szükséges logikát! Elkezdjük, folytassa! (2p)

<pre>b. reg [3:0] q; always @(posedge clk) if(rst) q <= 4'b0000;... else if(..DR_wr.) q <= ..Dou[3:0]; assign PD = q;</pre>	<pre>c. always(*) case({SR_rd, DR_rd}) 2'b10: Din[0] <= ...BUSY;... 2'b.01: Din[3:0] <=...q;.(PD is jó) default: Din <= 8'h.00;.....; endcase</pre>
<pre>Folytassa az assembly programhoz szükséges definíciókat! (1p) DEF PR 0xD0 DEF SR ..0xD1... DEF DR ..0xD2.... DEF BUSY ...0x01... DATA DatArrLen: DB 0x06 DatArr: DB 0xaa, 0xfd, 0xbf, 0x75, 0x79,0x55 CODE</pre>	<pre>e. Irjon meg egy olyan szubrutint, amely az r0 regiszterben megadott 8 bites adatot két 4 bites részletben kiírja a perifériára, ha az nem foglalt! (2p) DatWR: mov r2, ..SR..... ;státusz olvasás tst r2, #BUSY... ;BUSY bit tesztelése jnz DatWR..... ;vissza, ha még foglalt mov DR, r0..... ;adat alsó 4 bit kiírása DR-be mov PR, r0 ;DWR generálás swp r0..... ;felső alsó 4 bit csere mov DR, r0..... ;adat felső 4 bit kiírása DR-be mov PR, r0 ;DWR generálás rts..... ;visszatérés</pre>

- f. Az előbbi szubrutint felhasználva írjon olyan program részletet, amely a d-pontnál definiált **DatArr** területről kiír a **DatArrLen** címen található számú adatot a perifériába! ($\text{DatArrLen} > 0$ és $\text{DatArrLen} < 32$) (4p)

```
ArrWr: mov r10, #DatArrLen. ;tömb hossz címének betöltése
mov r10, (r10).... ;tömb hossz beolvasása
mov r11, #DatArr. ;tömb címének betöltése
loop: mov r0, (r11) ;adat beolvasása a memóriából
jsr DatWR..... ;adat kiírása a perifériába
add r11, #1.... ;cím növelés
sub r10, #1.... ;adat számláló csökkentés
jnz loop..... ;vissza, ha van még adat
```

IMSC (5p) A külső egység kezelése a fenti módon kicsit nehézkes. Használjon az illesztő eredeti 4 bites adatregisztere helyett 8 biteset, így a teljes 8 bites adat egyszerre beleírható! Tervezzen utána olyan logikát, amely a külső egység 4 bites PD[3:0] adat bemenetére az adatregiszterbe írás (DR_wr) után az adatregiszter alsó 4 bitjét kapcsolja, a DWR impulzus (PR_wr) kiadása után pedig a felső 4 bitjét.

```

wire [3:0] PD
reg sel;
reg [7:0] dreg;
always @(posedge clk)
begin
  if(rst)
    begin
      sel <= 1'b0;
      dreg <= 8'h0;
    end
  else
    if(DR_wr)
      begin
        sel <= 1'b0;
        dreg <= Dou;
      end
    else
      if(PR_wr) sel <= 1'b1;
end

```

```
assign PD = sel ? dreg[7:4] : dreg[3:0];
```

(Biztonságosabb volna a sel jel egy órajellet történő késleltetése, de ezt ne várjuk el a hallgatóktól.)

Rendelkezésre álló idő: 100 perc